

El somni de l'esport popular a Catalunya

La Unió de Consells Esportius de Catalunya presenta a Tortosa una exposició que indaga en l'origen de les olimpíades populars a Europa i Catalunya

Tortosa Redacció

Els World Sports Games que la setmana vinent se celebren a Tortosa estan organitzats pel Comité Sportif International du Travail (CSIT), una entitat que té les arrels en el moviment de l'esport obrer europeu, nascut al principi del segle passat sobre la base de les idees d'igualtat i solidaritat en l'esport. Per a indagar en este origen, la Unió de Consells Esportius de Catalunya (UCEC) aprofita la celebració dels jocs a la capital del Baix Ebre per a presentar l'exposició *L'esport obrer a Catalunya. Història d'un Somni*, que es podrà visitar a l'Aula didàctica del Museu de Tortosa, del 2 al 7 de juliol. Els textos de la mostra són del periodista Andreu Caralt, impulsor de l'empresa de turisme de memòria Terra Enllà. El disseny ha anat a càrrec d'Estudi Jordi Caralt i la direcció de l'exposició ha recaigut en Oriol Gracià i Esther Benet, de Bluverd Comunicació.

La mostra fa un recorregut per l'esport popular del segle XIX i XX a Europa, amb una atenció especial a les singularitats del cas català. La consolidació de l'esport modern al final del segle XIX va coincidir amb l'ascens al poder de la burgesia capitalista i el triomf de la cultura il·lustrada liberal. Per això, la major part de competicions oficials -com per exemple els Jocs Olímpics- van deixar de banda les classes treballadores, que no van poder participar d'este procés perquè el seu horari laboral no ho permetia, no disposaven d'instal·lacions accessibles ni de prou poder adquisitiu. Però als anys

vint del segle passat va sorgir l'esport popular, una visió apartada de la competitivitat que promouien les federacions oficials esportives; de la mercantilització i consolidació de l'esport com un espectacle públic de masses. Este nou moviment volia democratitzar l'esport com a eina de desenvolupament, obrir-la a tothom, especialment a sectors marginats com la classe treballadora i les dones.

A Catalunya, l'esport popular va adquirir una destacada consciència social i catalanista. Els seus promotors es van aplegar en l'anomenat

La victòria franquista a la guerra civil va trencar la dinàmica de l'esport català modern

Moviment d'Esport Popular Català, creadors el 1936 del Comitè Català pro Esport Popular (CCEP), els organitzadors de l'Olimpiada Popular de Barcelona el juliol del mateix any. Este nou moviment, arrelat amb força a Catalunya a partir de 1933, bevia de diverses formulacions teòriques i experiències pràctiques, el discurs antifeixista i el retorn als valors universals de l'essència olimpista, entre d'altres.

Els principals promotors del moviment eren, a grans trets, seccions esportives d'entitats culturals i recreatives, clubs d'esports de base i, en tercer lloc, centres obrers i casals de partits polítics. A l'Olimpiada Popular de Barcelona es van inscriure una vintena llarga de delegacions

d'estats com França, Suïssa o el Canadà; de nacions sense estat com Catalunya i el País Basc; regions com Alsàcia i Lorena; ciutats com Alger i Orà; i col·lectius de jueus, italians i alemanys exiliats de les dictadures feixistes. De fet, l'Olimpiada Popular de Barcelona es va plantejar com la contraposició als Jocs Olímpics de Berlín, tutelats pel règim nazi. A Barcelona, la delegació internacional més important va ser la francesa amb uns 1.500 participants. Uns 500 eren esportistes de federacions oficials i un miler de la Fédération Sportive et Gymnique du Travail (FSGT). Però amb l'esclat de la guerra civil espanyola -just el dia que començaven els jocs- se'n va frustrar la celebració. Una minoria d'atletes, fins i tot, es van enrolar als combats. Entre 170 i 300 homes i dones van transformar-se en poques hores d'atletes a combatents antifeixistes, per exemple la jove miliciana Carme Crespo (1916-1936), el combatent antifeixista polonès Emmanuel Mink, alias Mundek (1910-2008) i la comunista Clara Thalmann-Ensner (1908-1987).

L'ESPORT EN MANS DEL FRANQUISTES La victòria franquista va trencar la dinàmica de l'esport català modern. El seu funcionament privat, democràtic i plural quedava enterrat. El nou règim assumia un control absolut utilitzant-lo per a la causa de l'adoctrinament ideològic i espanyolització del territori. Les entitats del moviment català van desaparèixer.

A la mort del general Franco, sorgí de nou a Catalunya un moviment

Imatge principal amb membres de la Delegació de la FSGT, a París abans de marxar a Bèlgica i espanyol a Anvers a l'Olimpiada Obrera de 1937 / FONS FSGT / BNE

Martorell, porter de l'Espanyol, en un entrenament amb l'equip espanyol a l'Olimpiada Obrera d'Anvers. / BNE